

Wojciech Podlasin*

Proceduralne aspekty nadzoru nad koncentracjami przedsiębiorców w Singapurze

Spis treści

- I. Uwagi wprowadzające
- II. Organy właściwe w sprawach dotyczących koncentracji przedsiębiorców
- III. Zakaz koncentracji skutkujących lub mogących skutkować znaczącym ograniczeniem konkurencji
  1. Pojęcie „koncentracja”
  2. Pojęcie znaczącego ograniczenia konkurencji
- IV. Dobrowolny charakter zgłoszenia koncentracji
- V. Przebieg postępowania przed Komisją
- VI. Sankcje
  1. Dokonanie koncentracji znacząco ograniczającej konkurencję w Singapurze
  2. Przekazywanie fałszywych lub mylących informacji
  3. Niewykonanie zobowiązań
- VII. Odwołania
- VIII. Podsumowanie

Streszczenie

Celem niniejszego opracowania jest omówienie podstawowych zagadnień proceduralnych związanych z nadzorem nad koncentracjami przedsiębiorców w Singapurze, znacząco różniących się od rozwiązań przyjętych w prawie polskim i unijnym. Autor omawia kwestie związane z (i) podstawowymi aktami prawnymi; (ii) organami sprawującymi nadzór nad koncentracjami; (iii) stosowanym zakazem koncentracji znacząco ograniczających konkurencję; (iv) przebiegiem postępowania przed organem ochrony konkurencji, jak również możliwymi (v) sankcjami i (vi) odwołaniami.

Klasyfikacja i słowa kluczowe: K21; nadzór nad koncentracjami, dobrowolne zgłoszenie koncentracji, Singapur

I. Uwagi wprowadzające

Singapur jest jedną z niewielu jurysdykcji, obok np. Wielkiej Brytanii, Australii czy też Nowej Zelandii, w których obowiązuje dobrowolny system dokonywania zgłoszeń koncentracji i ich zamiaru organowi ochrony konkurencji. Z tego względu celem niniejszego opracowania jest omówienie

* Associate w kancelarii Linklaters w Warszawie; doktorant w Samodzielnym Zakładzie Europejskiego Prawa Gospodarczego na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego; e-mail: wojciech.podlasin@post.pl

podstawowych zagadnień proceduralnych związanych z nadzorem nad koncentracjami przedsiębiorców w Singapurze, znacząco różniących się od rozwiązań przyjętych w prawie polskim i unijnym.

Podstawowym aktem prawnym, w którym uregulowano kwestie związane z nadzorem nad koncentracjami, jest ustawa o konkurencji z 2004 r. (*Competition Act (Chapter 50B*; dalej: Ustawa). Przepisy dotyczące koncentracji weszły w życie 1 lipca 2007 r. Szczegółowe normy dotyczące procedury w sprawach koncentracji są zawarte również w rozporządzeniu w sprawie notyfikacji koncentracji z 2007 r. (*Competition (Notification) Regulations*; dalej: Rozporządzenie w sprawie notyfikacji koncentracji) oraz rozporządzeniu w sprawie opłat z 2007 r. (*Competition (Fees) Regulations*). Podstawowe dokumenty wydane przez Komisję w zakresie koncentracji to Wytyczne w sprawie oceny koncentracji z 2007 r. (*CCS Guidelines on the Substantive Assessment of Mergers*; dalej: Wytyczne w sprawie oceny koncentracji), Wytyczne w sprawie definicji rynku właściwego z 2007 r. (*Guidelines on Market Definition*), Wytyczne dotyczące procedury postępowania w sprawie koncentracji z 2012 r. (*CCS Guidelines on Merger Procedure*; dalej: Wytyczne proceduralne).

II. Organy właściwe w sprawach dotyczących koncentracji przedsiębiorców

Organem sprawującym nadzór nad koncentracjami przedsiębiorców (*undertakings*) w Singapurze jest Komisja Konkurencji Singapuru (dalej: Komisja). Komisja rozpoczęła swoje funkcjonowanie 1 stycznia 2005 r. i zgodnie z art. 4 Ustawy składa się z przewodniczącego oraz od 2 do 16 członków. Obecnie Komisja liczy 9 członków wraz z przewodniczącym.

Komisja ocenia zgłoszenia przedsiębiorców w sprawie zgłoszonej planowanej koncentracji (*anticipated merger*)¹ oraz w sprawie koncentracji dokonanych (*merger*)². W przypadku uzasadnionych podejrzeń Komisja jest również uprawniona do przeprowadzenia z urzędu postępowania w sprawie planowanej lub dokonanej koncentracji przedsiębiorców³, jak również do nakładania na przedsiębiorców kar pieniężnych za naruszenia Ustawy związane z koncentracjami⁴.

Podstawowym organem odwoławczym od decyzji i instrukcji (*directions*) Komisji w sprawach koncentracji jest Rada ds. odwołań w sprawach konkurencji (*the Competition Appeal Board*; dalej: **CAB**)⁵.

III. Zakaz koncentracji skutkujących lub mogących skutkować znaczącym ograniczeniem konkurencji

W Singapurze zakazane są koncentracje, które skutkują lub mogą skutkować znaczącym ograniczeniem konkurencji (*substantial lessening of competition, SLC*) na jakimkolwiek z rynków towarów lub usług⁶.

¹ Art. 57 Ustawy.

² Art. 58 Ustawy.

³ Art. 62(1)(c) oraz (d) Ustawy.

⁴ Art. 69(2)(d) Ustawy.

⁵ Art. 71 Ustawy.

⁶ Art. 54(1) Ustawy.

1. Pojęcie „koncentracja”

Zgodnie z art. 54(2) Ustawy za koncentrację uznaje się:

- 1) połączenie dwóch lub więcej uprzednio niezależnych przedsiębiorców;
- 2) przejście przez co najmniej jednego przedsiębiorcę bezpośredniej lub pośredniej kontroli nad całością lub częścią co najmniej jednego przedsiębiorcy;
- 3) nabycie przez przedsiębiorcę aktywów lub ich znaczącej części, które umożliwią temu przedsiębiorcy zastąpienie zbywcy w prowadzonej tuż przed przejściem działalności gospodarczej;
- 4) utworzenie wspólnego przedsiębiorcy, który będzie pełnił w sposób trwały wszystkie funkcje samodzielnego podmiotu gospodarczego⁷.

Komisja oceniając czy transakcja stanowi koncentrację w rozumieniu art. 54 Ustawy opiera się głównie na przesłankach jakościowych i bierze pod uwagę zarówno okoliczności prawne, jak i faktyczne⁸. Jednocześnie pojęcie kontroli na gruncie Ustawy jest zbliżone do przyjętego w prawie unijnym i jest związane z możliwością wywierania decydującego wpływu na działalność kontrolowanego przedsiębiorcy lub posiadania praw do całości lub części jego aktywów⁹.

W art. 54(7)–(9) Ustawy przewidziano szereg wyłączeń, zgodnie z którymi transakcja nie stanowi koncentracji w myśl Ustawy, obejmujących m.in. transakcje wewnątrz grupy kapitałowej czy też polegające na nabyciu akcji lub udziałów przez instytucje finansowe w ramach ich normalnej działalności związanej z obrotem instrumentami finansowymi.

2. Pojęcie znaczącego ograniczenia konkurencji

W Singapurze, co do zasady, koncentracja nie powoduje znaczącego ograniczenia konkurencji w przypadku, gdy po jej dokonaniu nadal będzie istniała presja konkurencyjna (*competitive constraints*), która będzie w wystarczający sposób wpływać na sposób wykonywania działalności gospodarczej przez nowopowstałego przedsiębiorcę¹⁰.

IV. Dobrowolny charakter zgłoszenia koncentracji

Zgłoszenie koncentracji w Singapurze jest dobrowolne¹¹ i może zostać dokonane zarówno przed, jak i po jej dokonaniu¹². Przedsiębiorcy mają prawo zwrócić się do Komisji w celu uzyskania jej decyzji¹³, jednakże w Singapurze nie istnieje formalnoprawny obowiązek dokonania zgłoszenia zamiaru koncentracji, jak to ma miejsce np. w systemie polskim lub unijnym. Zgłoszenie koncentracji jest jednocześnie wnioskiem przedsiębiorcy do Komisji o wydanie decyzji w sprawie koncentracji.

Mając na celu ułatwienie przedsiębiorcom podjęcie decyzji o dokonaniu notyfikacji Komisja przygotowała Wyjaśnienia proceduralne. Przyjęła w nich dwa progi, które będzie wykorzystywać do oceny koncentracji: (i) próg obrotu przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji oraz (ii) próg siły rynkowej uczestników koncentracji mierzonej udziałami rynkowymi.

⁷ Zgodnie z pkt 3.21 Wytycznych w sprawie oceny koncentracji wspólny przedsiębiorca musi być jednocześnie wspólnie kontrolowany przez swoich założycieli.

⁸ Wyjaśnienia w sprawie oceny koncentracji, pkt 3.3.

⁹ Art. 54(3) Ustawy.

¹⁰ Wyjaśnienia w sprawie oceny koncentracji, pkt 4.3.

¹¹ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 2.1.

¹² Art. 57 i 58 Ustawy.

¹³ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 3.2.

Jeżeli obrót uczestników koncentracji w Singapurze w roku poprzedzającym rok dokonania koncentracji wyniósł poniżej SGD 5 milionów (ok. PLN 13 milionów), natomiast ich światowy obrót był niższy niż SGD 500 milionów (ok. PLN 1.33 miliarda), Komisja najprawdopodobniej nie będzie z własnej inicjatywy wszczynać postępowania w celu dokonania analizy takiej koncentracji¹⁴.

Należy również zauważyć, że zdaniem Komisji znaczące ograniczenie konkurencji w Singapurze nie powinno nastąpić w wyniku koncentracji, po dokonaniu której:

- a) nowopowstały przedsiębiorca będzie miał udział rynkowy poniżej 40%; lub
- b) nowopowstały przedsiębiorca będzie miał udział rynkowy pomiędzy 20% a 40%, a po dokonaniu koncentracji łączny udział rynkowy trzech największych uczestników rynku (wskaźnik CR3) będzie wynosił 70% lub więcej¹⁵.

W rezultacie Komisja uznaje wszczęcie postępowania i przeprowadzenie badania takiej koncentracji z własnej inicjatywy za mało prawdopodobne. Spełnienie powyższych progów nie oznacza jednocześnie, że koncentracja będzie powodować znaczące ograniczenie konkurencji w Singapurze¹⁶.

Dobrowolny charakter notyfikacji skutkuje brakiem obowiązku wstrzymania się od dokonania koncentracji przed uzyskaniem zgody organu ochrony konkurencji, jak również brakiem sankcji prawnych za niedokonanie zgłoszenia lub realizację koncentracji bez wymaganej zgody (*gun-jumping*). Dozwolone jest również dokonanie planowanej koncentracji, która jest analizowana przez Komisję w wyniku zgłoszenia nawet w trakcie trwania postępowania przed Komisją¹⁷. Komisja podkreśla jednak, że w przypadku planowanych koncentracji konkurencji powinni zwrócić uwagę na zakaz wymiany informacji pomiędzy konkurentami sankcjonowany Ustawą¹⁸.

Niezależnie od powyższych progów, w przypadku uzasadnionych podejrzeń, że koncentracja będzie skutkować znaczącym ograniczeniem konkurencji w Singapurze, Komisja może wszcząć postępowanie i zbadać jej wpływ na rynek¹⁹. Takie postępowanie może opóźnić przeprowadzenie planowanej transakcji lub integrację uczestników koncentracji, w przypadku, gdy zostanie ona już dokonana. Niewykluczone są również konsekwencje dla reputacji uczestników koncentracji i postrzegania ich np. przez potencjalnych inwestorów.

Wszczęcie takiego postępowania w trybie art. 62(1)(c) Ustawy może nastąpić z własnej inicjatywy Komisji, na podstawie własnych ustaleń dotyczących zmian rynkowych²⁰ lub w wyniku skarg stron trzecich²¹. Komisja nie ma jednak obowiązku podejmowania żadnych działań w przypadku otrzymania takich skarg²².

Komisja oferuje również uczestnikom planowanej koncentracji możliwość poufnej konsultacji, podczas której uzyskają oni wstępną opinię czy transakcja może prowadzić do konsekwencji dla konkurencji oraz czy powinna zostać notyfikowana²³. Warunkami uzyskania takiej opinii jest, co do zasady, (i) niedokonanie transakcji i rzeczywisty zamiar jej dokonania; (ii) brak publicznego

¹⁴ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 3.5 oraz 3.6.

¹⁵ Wyjaśnienia proceduralne, pkt. 3.6.

¹⁶ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 3.7.

¹⁷ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 4.4.

¹⁸ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 4.2.

¹⁹ Art. 62(1)(c) Ustawy.

²⁰ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 3.13.

²¹ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 3.16.

²² Wyjaśnienia proceduralne, pkt 3.17.

²³ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 3.18.

ogłoszenia transakcji; (iii) wystąpienie rzeczywistej przeszkody w ocenie zasadności dokonania notyfikacji, np. brak stosownego orzecznictwa w podobnych sprawach oraz (iv) obowiązek informowania Komisji o wszelkich zdarzeniach związanych z opiniowaną transakcją²⁴. Wstępna opinia Komisji nie jest wiążąca i nie zamyka jej drogi do późniejszego wszczęcia formalnego postępowania w sprawie opiniowanej koncentracji²⁵.

V. Przebieg postępowania przed Komisją

Postępowanie prowadzone przez Komisję w sprawach koncentracji jest dwufazowe.

Przed dokonaniem formalnego zgłoszenia Komisja dopuszcza przeprowadzenie konsultacji przednotyfikacyjnych, również dla koncentracji niebędących jeszcze w domenie publicznej. Ich celem jest przede wszystkim określenie informacji, których może wymagać w ramach postępowania od uczestników koncentracji Komisja, jak również ewentualnych braków w formularzu zgłoszeniowym (tzw. Form M1)²⁶.

Faza pierwsza rozpoczyna się w momencie dokonania zgłoszenia, co w przypadku planowanych koncentracji jest dopuszczalne jedynie dla koncentracji, które zostały ogłoszone publicznie²⁷. Umożliwia to Komisji konsultacje ze stronami trzecimi. Uczestnicy koncentracji muszą również udowodnić swój zamiar przeprowadzenia notyfikowanej transakcji²⁸. Koncentracje już dokonane mogą być zgłaszane Komisji w dowolnym momencie²⁹.

W przypadku, gdy Komisja uzna notyfikację za kompletną, ma 30 dni roboczych na wydanie pozytywnej decyzji w sprawie lub przedłużenie postępowania poprzez rozpoczęcie fazy drugiej³⁰. Jeżeli w fazie pierwszej Komisja stwierdzi występowanie konsekwencji koncentracji dla konkurencji, informuje o tym zgłaszającego, który może odnieść się do stanowiska Komisji oraz, gdy uzna to za stosowne, zaproponować zobowiązania (ang. *commitments*)³¹. W tym ostatnim przypadku Komisja może, co do zasady, przedłużyć fazę pierwszą o dodatkowe 20 dni robocze³².

Faza druga trwa do 120 dodatkowych dni roboczych³³. W jej ramach zgłaszający jest zobowiązany przedstawić Komisji dodatkowe informacje, wypełniając dodatkowy formularz zgłoszeniowy, tzw. Form M2³⁴. Jeżeli zdaniem Komisji koncentracja może skutkować znaczącym ograniczeniem konkurencji, informuje o tym zgłaszającego, wydając tymczasowe oświadczenie o decyzji (*the Statement of Decision (Provisional)*) zawierające wstępne stanowisko Komisji w sprawie koncentracji wraz z przytoczeniem faktów będących jej podstawą oraz uzasadnieniem³⁵. Komisja wydaje ostateczną decyzję po uwzględnieniu stanowiska zgłaszającego oraz rozważeniu zaproponowanych przez niego zobowiązań³⁶.

²⁴ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 3.19 – 3.23.

²⁵ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 3.27.

²⁶ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 4.6 – 4.11.

²⁷ Art. 3 Rozporządzenia w sprawie notyfikacji koncentracji.

²⁸ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 4.2.

²⁹ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 4.3.

³⁰ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 4.54.

³¹ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 4.57.

³² Wyjaśnienia proceduralne, pkt 6.13.

³³ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 4.61.

³⁴ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 4.57.

³⁵ Art. 10(2) Rozporządzenia w sprawie notyfikacji koncentracji, Wyjaśnienia proceduralne, pkt 4.64.

³⁶ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 4.65.

W przypadku wystąpienia zagrożeń dla konkurencji wywołanych koncentracją, Komisja może zarówno przyjmując zobowiązanie ze strony zgłaszającego w pierwszej lub drugiej fazie postępowania lub z własnej inicjatywy zaproponować odpowiednie instrukcje (*directions*)³⁷. Zasadą jest, że inicjatywa w przygotowaniu propozycji środków mających zaradzić zagrożeniom dla konkurencji należy do zgłaszającego. Instrukcje są wydawane przez Komisję jedynie w przypadku stwierdzenia, że dokonana koncentracja znacząco naruszyła konkurencję. Stanowią one element końcowej, negatywnej decyzji w sprawie koncentracji wydanej po zakończeniu drugiej fazy postępowania³⁸. Przedstawione przez zgłaszającego propozycje mogą być przez Komisję dodatkowo modyfikowane³⁹ i konsultowane z podmiotami trzecimi⁴⁰. Zarówno zobowiązania, jak i instrukcje, mogą przybierać zarówno formę strukturalną, jak i behawioralną. Komisja preferuje środki strukturalne uznając je za łatwiejsze do monitorowania i bezpośrednio rozwiązujące występujące zagrożenia dla konkurencji⁴¹.

W ramach postępowania wszczętego zarówno w związku ze zgłoszeniem, jak i z własnej inicjatywy, Komisja ma uprawnienie do podjęcia środków tymczasowych (*interim measures*), gdy (i) ma uzasadnione podstawy, by sądzić, że koncentracja może prowadzić lub doprowadziła do znaczącego ograniczenia konkurencji oraz (ii) zapobiegają one działaniom mającym negatywny wpływ na analizę sprawy lub wydawanie warunków albo (iii) z uwagi na pilny charakter zagrożenia pozwolą zapobiec poważnej, nieodwracalnej szkodzie lub będą chronić interes publiczny⁴². Stosując środki tymczasowe, Komisja może wstrzymać dokonanie koncentracji lub dalszej integracji jej uczestników, np. poprzez transfer pracowników i wymianę informacji⁴³.

Wydana przez Komisję pozytywna decyzja w sprawie koncentracji niesie określone w Ustawie skutki prawne. Po jej uzyskaniu uczestnicy koncentracji, co do zasady, uzyskują pewność, że Komisja nie będzie podejmować dalszych działań związanych z przedmiotową transakcją, jak również nie będą oni adresatami kar pieniężnych związanych z przeprowadzeniem koncentracji, na którą Komisja wydała zgodę. Wyjątkami od tej zasady są jednak sytuacje, w których Komisja oparła swoją decyzję na nieprawdziwych danych, uczestnicy koncentracji nie wdrożyli ustalonych warunków lub koncentracja została dokonana na warunkach znacząco innych niż przedstawionych Komisji w zgłoszeniu (art. 59 i 60 Ustawy).

Przedsiębiorcy mogą również przedstawić do oceny Komisji *ancillary restraints* towarzyszące koncentracji. Zwykle dokonują tego, opisując je w odpowiedniej rubryce formularza zgłoszeniowego Form M1, jednakże mogą również przedstawić Komisji do oceny jedynie właściwe postanowienia umowne, bez uprzedniego zgłoszenia całej koncentracji⁴⁴.

VI. Sankcje

W sprawach z zakresu koncentracji przedsiębiorców sankcje przewidziane w Ustawie są głównie związane z (i) dokonaniem koncentracji znacząco ograniczającej konkurencję w Singapurze oraz (ii) przekazywaniem fałszywych lub mylących informacji oraz (iii) niewykonaniem zobowiązań.

³⁷ Art. 60 oraz 69(2)(ba) i (c) Ustawy oraz Wyjaśnienia proceduralne, pkt 6.1.

³⁸ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 6.3.

³⁹ Art. 60(3) Ustawy.

⁴⁰ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 6.12.

⁴¹ Wyjaśnienia w sprawie oceny koncentracji, pkt 9.12.

⁴² Art. 58A oraz art. 67(1A) Ustawy.

⁴³ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 4.68.

⁴⁴ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 4.39.

1. Dokonanie koncentracji znacząco ograniczającej konkurencję w Singapurze

W przypadku dokonania koncentracji znacząco ograniczającej konkurencję w Singapurze Komisja może (i) nałożyć na uczestników koncentracji kary pieniężne oraz (ii) ingerować w strukturę transakcji.

Komisja jest uprawniona do nakładania na przedsiębiorców kar pieniężnych za naruszenie art. 54 Ustawy, dokonanie koncentracji, która znacząco ogranicza konkurencję w Singapurze (art. 69(2)(d) Ustawy). Kara może zostać nałożona wyłącznie za działanie umyślne lub w wyniku niedbalstwa (art. 69(3) Ustawy). Jej wysokość jest ograniczona do 10% obrotu przedsiębiorcy w Singapurze za każdy rok naruszenia, do maksymalnie 3 lat (art. 69(4) Ustawy).

Komisja może jednocześnie wydać instrukcje, dzięki którym znaczące ograniczenie konkurencji w Singapurze w wyniku koncentracji zostanie zniwelowane⁴⁵, m.in. nakazać zbycie części aktywów⁴⁶. Zgodnie z art. 85 Ustawy Komisja dochodzi wykonania instrukcji przed Sądem Okręgowym (*District Court*).

Naruszenia Ustawy, co do zasady, w sprawach z zakresu koncentracji nie ulegają przedawnieniu.

2. Przekazywanie fałszywych lub mylących informacji

W przypadku, gdy Komisji lub urzędnikom zaangażowanym w prowadzenie postępowania zostaną przekazane fałszywe lub mylące informacje poprzez celowe i nieostrożne działanie odpowiedzialnej osoby, zgodnie z art. 77(1) Ustawy osoba ta popełnia przestępstwo zagrożone karą więzienia do 12 miesięcy lub karą pieniężną do SGD 10.000 (ok. PLN 26.600). Przestępstwo popełnia również osoba, która celowo i nieostrożnie przekazuje fałszywe lub mylące informacje celem ich wykorzystania w postępowaniu przez Komisją (art. 77(2) Ustawy).

3. Niewykonanie zobowiązań

W przypadku niewykonania zobowiązania przyjętego przez przedsiębiorcę Komisja może uchylić wydaną decyzję w sprawie koncentracji⁴⁷. W rezultacie koncentracja prawdopodobnie będzie skutkować znaczącym ograniczeniem konkurencji w Singapurze, a uczestnicy postępowania będą odpowiadać za jej dokonanie na zasadach ogólnych. Oznacza to, że Komisja będzie uprawniona do nałożenia na nich kar finansowych lub wydania odpowiednich instrukcji.

VII. Odwołania

Zgodnie z art. 71 Ustawy od decyzji Komisji oraz wydanych przez nią instrukcji przysługuje odpowiednio uczestnikom koncentracji oraz adresatom instrukcji odwołanie do CAB, zarówno w kwestiach faktycznych, jak i prawnych. Jedyną kwestią, która nie podlega zaskarżeniu jest odmowa Komisji w sprawie zaproponowanych przez zgłaszającego zobowiązań⁴⁸.

W kwestiach prawa oraz w zakresie wysokości kary pieniężnej stronom postępowania przed CAB przysługuje odwołanie do Wysokiego Sądu (*the High Court*), a następnie do Sądu Odwoławczego (*the Court of Appeals*)⁴⁹.

⁴⁵ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 3.12.

⁴⁶ Art. 69(2)(e) Ustawy.

⁴⁷ Art. 59(2)(b) oraz art. 60(2)(b) Ustawy.

⁴⁸ Wyjaśnienia proceduralne, pkt 8.3.

⁴⁹ Art. 74(1) Ustawy oraz art. 74(3) Ustawy.

VIII. Podsumowanie

System nadzoru nad koncentracjami w Singapurze jest skierowany na badanie jedynie rzeczywistych skutków rynkowych działań uczestniczących w nich przedsiębiorców, przy jednoczesnym możliwie dalekim ograniczeniu ciężących na nich obowiązków administracyjnych. Wydaje się, że dzięki temu organ ochrony konkurencji może lepiej alokować swoje zasoby, prowadząc monitoring rynku oraz polegając na dyscyplinie uczestników rynku, którzy mogą informować Komisję o ewentualnych konsekwencjach koncentracji dla konkurencji poprzez system skarg. Pewnym ograniczeniem omawianego systemu jest jednak oparcie się na udziałach rynkowych jako podstawie własnej oceny przedsiębiorców czy transakcja może skutkować ewentualnym znaczącym ograniczeniem konkurencji. Komisja zdaje się jednak dostrzegać tę kwestię, oferując przedsiębiorcom możliwość uzyskania wstępnych opinii oraz prowadzenia konsultacji przednotyfikacyjnych, jak również przygotowując obszerne i precyzyjne wyjaśnienia i wytyczne.